

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ
ТА МЕТОДИЧНІ ПРИЙОМИ
БАГАТОСТУПЕНЕВОЇ ПІДГОТОВКИ
СПЕЦІАЛІСТІВ
В УМОВАХ КЛАСИЧНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ

Матеріали доповідей і повідомлень науково-методичної
конференції, присвяченої 55-річниці УжНУ
(18–19 квітня 2000 р.)

Ужгород.2000

ББК 74.58
УДК 378.4
Т 33

ISSN 0869-0782

«Поличка «Карпатського краю», № 13 (131), 2000.

У збірнику вміщені доповіді та повідомлення, виголошені на науково-методичній конференції професорсько-викладацького складу УжНУ, з актуальних теоретико-методичних питань підготовки фахівців у вищих закладах освіти.

© Сагарда В.В., Кухта М.І.,
упорядкування, 2000.
© «Поличка «Карпатського
краю», 2000.

РЕАЛІЇ ТА ПОШУ ЗДІЙСНЕННЯ КОНЦЕПЦІЇ П В УЖГОРОДСЬКОМУ

Як відомо, у проекті послання
“Україна – поступ у ХХІ століття” наг
провести структурну реформу освіти, с
забезпечення здійснюваних у країні
розпочато перехід на 12-річну серед
Зауважимо, що розвиток освіти взага
педагогічної. Тому об’єктивно, що в рус
бази розроблено і прийнято цільову ко
період до 2005 року, хід виконання якої
МОІН України. Схвалено також “Конц
чітко визначено складові її змісту, щ
психолого-педагогічну, фахову і п
(бакалавра, спеціаліста, магістра).

У концепції наголошено: класич
акредитації можуть готувати п
загальноосвітніх шкіл і позашкільних
державних стандартів педагогічної о
структурі підрозділів для забезпе
методичної та практичної підготс
поєднаними (подвійними) спеціальн
можливістю підготовки педагога за
“бакалавр”.

У вищезгаданих нормативних
“Вчитель”, зауважується, що в р
безпідставно ліквідовані кафедри м
дисциплін, кафедри педагогічної і
безперервну педагогічну практику
окремих педагогічних дисциплін.

Звернено також увагу на те, ш
забезпечує диференційованої пі,
урахуванням специфіки освітніх зак
закладів нового типу (яких, до речі,
“Про загальну середню освіту” на сь
інших типи), мало готується фахівці

ВСЕУКРАЇНСЬКА ОЛІМПІАДА ЯК ОДНА З МОЖЛИВИХ ФОРМ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ

В.І.Староста, Б.М.Єршов

Всеукраїнські предметні олімпіади проходять на протязі навчального року в кілька етапів: 1 етап – шкільні (жовтень-листопад); 2 етап – міські та районні (грудень); 3 етап – обласні (лютий); 4 етап – національні (березень-квітень) олімпіади. Учні 11-го класу, переможці національного етапу, формують збірну України, яка бере участь у міжнародній олімпіаді. Підготовка та участь учнів у будь-якому етапі олімпіади надзвичайно активізує навчальний процес у школі, сприяє особистому розвитку учнів, але за однієї умови – якщо вчитель сам володіє високим рівнем розв'язування ускладнених задач, вміє правильно підготувати учнів до такої форми діяльності. У протилежному випадку учні (а вони є в кожному класі) в кращому разі будуть мати фрагментарні знання, або в гіршому - частково чи повністю втратять інтерес до предмету. “Нема сумніву,- зазначав академік П.А.Каліца,- що для правильного виховання сучасної молоді необхідно збільшити в ній творчі здібності, і робити це необхідно з врахуванням особливостей психіки та здібностей людини, починаючи з шкільної лави і продовжуючи у вищих навчальних закладах. Це фундаментальна задача виховання якої може залежати майбутнє нашої цивілізації не тільки в нашій країні, але і в глобальному масштабі, задача не менш важлива, ніж проблема миру і попередження атомної війни” [1, с.3]. Тому проблема підготовки майбутніх вчителів до такої форми діяльності в школі є актуальною і потребує свого розв'язання. На жаль, на сьогодні вузівська система недостатньо реагує на зміни в шкільній освіті, а деколи мають навіть небажані тенденції (скорочення терміну проходження педагогічної освіти тощо). Залишаються актуальними слова видатного педагога-математика Д.Пойа: “Всі вимагають, щоб середня школа не тільки забезпечувала учнів математичними знаннями, але і розвивала в них інтерес, самостійність, оригінальність, творчі здібності. Проте майже ніхто не вимагає цих прекрасних речей від вчителя математики, -хіба це не парадокс” [2, с.302].

Олімпіадна проблема тільки краще висвітлює бажані напрямки удосконалення підготовки майбутнього вчителя. По-перше, бажано основні спеціальні курси зі спеціальності та спецкурси насичувати розв'язанням різноманітних задач. Значна частина конкурсних задач республіканського чи міжнародного рівня навіть виходять за рамки спецкурсів. В процесі розв'язування задач студент вчиться застосовувати отримані знання в нестандартних умовах. Отже, знаючи це, він зможе такі прийоми і форми

роботи донести і в школі до учнів. Сильніший випускник школи тільки сприятиме покращенню своєї адаптації до вузівської системи, переросте в сильного студента, а той - в сильного вчителя. Сьогоднішні спостереження за діяльністю вчителів доводять, що самостійно вийти на належний рівень з розв'язування задач можуть одиниці. Ось чому і географія вчителів в нашій Закарпатській області, які готують учнів-призерів обласних та державних олімпіад з кожного предмету, досить одноманітна.

Про різні етапи проведення Всеукраїнських олімпіад наші студенти знають тільки теоретично, але практичної участі в ній майже не беруть. Про можливість такої реалізації свідчить експеримент хімічного факультету УжДУ, проведений спільно з Закарпатським інститутом методики навчання і виховання, підвищення кваліфікації педагогічних кадрів в 1992 р. [3,4]. Студенти 4-5 курсів брали участь у проведенні міських та районних олімпіад Закарпаття з хімії та перевірки робіт. Одночасно була апробована методика проведення олімпіад в тестовій формі, нові підходи до формування збірних регіональних команд. Основні ідеї експерименту впроваджені в сьогоднішню практику регіональних олімпіад Закарпатської області, а в поточному 2000 році всі обласні олімпіади в Україні проведені за єдиними завданнями одночасно. Участь студентів в таких олімпіадах дуже бажана як у аспекті професійної підготовки, так і виховному. Можливі різноманітні форми реалізації: олімпіадна практика (2-3 дні) в рамках переддипломної (спеціалісти), участь у підготовці та проведенні обласних олімпіад (магістри), розробка олімпіадних завдань, участь студентів у роботі журі олімпіад різного рівня, аналіз виконання завдань (типові помилки, оригінальність розв'язків тощо), видання навчальних посібників-збірок задач регіональних олімпіад [5]. Наприклад, в складі журі 4 етапу Всеукраїнської олімпіади з хімії (м.Хмельницький, 2000 р.) працювали також студенти з Київського, Донецького та інших університетів. Тому впровадження комплексної підготовки студентів до такої форми майбутньої діяльності, безумовно, сприятиме не тільки підвищенню їх професійного рівня, але й автоматично авторитету навчального закладу, що готує таких спеціалістів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Образованный ученый/ Пер. с англ. А.В.Миторофанова. - М.: Наука, 1979.- 160 с.
2. Пойа Д. Математическое открытие.- М.: Наука, 1976.-448 с.
3. Староста В.І., Молнар Д.І., Семрад О.О., Єршов Б.М. Проведення хімічних олімпіад методом тестування // Навчально-методичний посібник.-

ик школи тільки
стеми, переросте
тя. Сьогоднішні
амостійно вийти
линиці. Ось чому і
кі готують учнів-
предмету, досить

их олімпіад наші
участі в ній майже
чить експеримент
з Закарпатським
цення кваліфікації
рсів брали участь у
і з хімії та перевірі
ведення олімпіад в
них регіональних
годнішню практику
оточному 2000 році
диними завданнями
е бажана як у аспекті
і різноманітні форми
ках переддипломної
і обласних олімпіад
ть студентів у роботі
ань (типові помилки,
чальних посібників-
иклад, в складі журі 4
ельницький, 2000 р.)
[онецького та інших
ідготовки студентів до
, сприятиме не тільки
гоматично авторитету
в.

иторофанова. - М.: Наука,

Наука, 1976.-448 с.

. Єршов Б.М. Проведення
но-методичний посібник.-

Закордон: Госпрозрахунковий редакційно-видавничий відділ Закарпатського
обласного управління по пресі, 1994.- 70 с.

4 Староста В.І., Сірко І.П. Деякі аспекти проведення хімічних олімпіад
Берегів: хімія в школі. - 1997.- №1.- С.35-39.

5 Хімія: Олімпіадні завдання та їх розв'язування / Упорядник В.І.Староста.-
К.: Дибиз, 1996. -96 с.